

Ο Προμηθέας λυθείς

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Επιτέλους, κάποια καλά νέα για το ταλαιπωρημένο έργο εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο. Ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Παπαναστασίου επιβεβαίωσε σε κοινοβουλευτικές ακροάσεις ότι έχει επιτευχθεί συμφωνία με την κινεζική εταιρεία CPP.

Δήλωσε στους κοινοβουλευτικούς αντιπροσώπους ότι μετά από μακρές διαπραγματεύσεις, η ΕΤΥΦΑ και η κινεζική ανάδοχος εταιρεία, CPP, κατέληξαν σε συμφωνία για την παράδοση της Πλωτής Μονάδας Αποθήκευσης και Επαναεριοποίησης (FSRU), Προμηθέας, η οποία θα υλοποιηθεί εντός 60 ημερών. Αυτή περιλαμβάνει μια “χρηματοδοτική ρύθμιση” – με βάση την αποδέσμευση ενός από τα εγγυητικά ομόλογα του έργου της CPP, η αξία του οποίου εκτιμάται σε €40 εκατομμύρια. Πρόκειται για την αναλογία του κόστους της πλωτής μονάδας Προμηθέας, στο συνολικό κόστος κατασκευής του έργου.

Η συμφωνία δεν περιλαμβάνει πρόσθετες πληρωμές και έχει ήδη επικυρωθεί από το διαιτητικό δικαστήριο που εδρεύει στο Λονδίνο. Όλα τα άλλα εγγυητικά ομόλογα του έργου παραμένουν σε ισχύ.

Υπενθυμίζεται ότι η ΕΤΥΦΑ επιχείρησε πρόσφατα να καταγγείλει τα ομόλογα της CPP, αλλά αυτό απετράπη από το διαιτητικό δικαστήριο. Η συμφωνία για κάτι τέτοιο θα ισοδυναμούσε με συμφωνία ότι η CPP είναι υπαίτια – κάτι που μπορεί να καθοριστεί μόνο

στο τέλος της διαδικασίας διαιτησίας.

Από αυτή την άποψη, η αποδέσμευση του ομολόγου των €40 εκατομμυρίων με αντάλλαγμα την αποδέσμευση της πλωτής μονάδας, αξίας \$200 εκατομμυρίων μπορεί να θεωρηθεί μόνο ως μια καλή συμφωνία. Η εναλλακτική λύση θα ήταν η μίσθωση άλλης πλωτής μονάδας, με πρόσθετο κόστος \$100 εκατομμύρια ετησίως. Δεδομένου ότι η διαδικασία επιδιαιτησίας θα μπορούσε να διαρκέσει άλλα 2-4 χρόνια, το πρόσθετο κόστος για την ΕΤΥΦΑ θα μπορούσε να ανέλθει σε \$400 εκατομμύρια, με τον Προμηθέα να παραμένει ταυτόχρονα σε αδράνεια στη Σαγκάη.

Σύμφωνα με αναφορές του ανεξάρτητου ειδικού πλοιολόγου της ΕΤΥΦΑ, ο οποίος επισκέφθηκε τα ναυπηγεία της COSCO στη Σαγκάη νωρίτερα αυτό το μήνα και επιθεώρησε τον Προμηθέα, το πλοίο βρίσκεται σε άριστη κατάσταση. Μόλις ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις, θα πρέπει να είναι σε θέση να αποπλεύσει προς Κύπρο εντός της προθεσμίας των 60 ημερών.

Στη συνέχεια, το Προμηθέας θα πρέπει να πιστοποιηθεί ως πλωτή μονάδα αποθήκευσης και επαναεριοποίησης, πιθανότατα σε έναν κοντινό λειτουργικό τερματικό σταθμό, καθώς αυτό δεν μπορεί να γίνει στην Κύπρο. Δεν έχουν γίνει ακόμη οι σχετικές διευθετήσεις.

Όσον αφορά την προβλήτα και τις χερσαίες εγκαταστάσεις στο Βασιλικό, ο κ. Παπαναστασίου δήλωσε ότι η ΕΤΥΦΑ βρίσκεται στη διαδικασία διορισμού συμβούλου για να βοηθήσει στην προετοιμασία των όρων αναφοράς για την ολοκλήρωση του τερματικού σταθμού. Θα ακολουθήσει η επιλογή εργολάβου για την εκτέλεση των εργασιών, οι οποίες τώρα αναμένεται να ολοκληρωθούν μέχρι το τέλος του 2025.

Σε αυτή τη βάση, οι ευρωπαϊκές τράπεζες συμφώνησαν να αναστείλουν την απαίτησή τους για την επιστροφή των €68 εκατομμυρίων που έχουν συνεισφέρει μέχρι στιγμής στο έργο. Ο Υπουργός Οικονομικών επιβεβαίωσε ότι έλαβε θετική απάντηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ), και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), ότι “εάν συνεχίσουμε να υλοποιούμε το έργο, δεν θα υπάρξει απαίτηση για άμεση αποπληρωμή”.

Αυτό που εξακολουθεί να διακυβεύεται είναι η επιχορήγηση ύψους €101.5 εκατομμυρίων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτή εξαρτάται από την έκβαση των ερευνών που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO).

Υπενθυμίζεται ότι η EPPO ανακοίνωσε νωρίτερα φέτος ότι είχε ξεκινήσει έρευνα για το έργο για “πιθανή απάτη στις δημόσιες συμβάσεις, υπεξαίρεση κονδυλίων της ΕΕ και διαφθορά”. Οι έρευνες αυτές συνεχίζονται ακόμη.

Είναι σημαντικό, όταν κοπάσει η σκόνη, να διεξαχθεί πλήρης έρευνα και από τις κυπριακές αρχές για να διαπιστωθεί τι οδήγησε σε αυτή την καταστροφή και να διασφαλιστεί ότι δεν θα επαναληφθεί. Το να λέμε ότι αυτό δεν είναι απαραίτητο επειδή οι Βρυξέλλες ερευνούν πιθανή διαφθορά δεν είναι αποδεκτή απάντηση. Η Κύπρος πρέπει επίσης να αντλήσει τα δικά της διδάγματα από μία από τις μεγαλύτερες και πιο εκτεταμένες αποτυχίες της στην υλοποίηση έργων.

Ένα δαπανηρό μέρος του έργου είναι η απαίτηση ότι ο τερματικός σταθμός θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να εξαγει υγροποιημένο φυσικό αέριο (ΥΦΑ). Αλλά κανείς δεν φαίνεται να έχει ρωτήσει τις εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο αν έχουν τέτοια σχέδια. Με όλες τις επιλογές που εξετάζονται σήμερα για την εξαγωγή φυσικού αερίου από την κυπριακή ΑΟΖ με βάση αγωγούς προς την Αίγυπτο, μια τέτοια δυνατότητα δεν δικαιολογείται και, αν είναι ακόμη πιθανή, θα πρέπει να αφαιρεθεί από το αντικείμενο του έργου ολοκλήρωσης του τερματικού σταθμού για να μειωθεί το κόστος.

Είναι απαραίτητο να ολοκληρωθεί το έργο διότι χωρίς αυτό, η Κύπρος δεν μπορεί να εισάγει φυσικό αέριο σε λογικό κόστος για να μειθούν οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Οι τιμές του φυσικού αερίου αναμένεται να μειθούν περαιτέρω λόγω των τεράστιων ποσοτήτων νέου ΥΦΑ που θα εισέλθουν στις παγκόσμιες αγορές μεταξύ των ετών 2025-2030. Οι τόσο χαμηλές τιμές του φυσικού αερίου και η μείωση των εκπομπών από τη μετάβαση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ντίζελ και μαζούτ σε φυσικό αέριο θα μπορούσαν να μειώσουν την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο κατά 40% μέχρι το 2026.

Σίγουρα, υπάρχουν αρκετά εκκρεμή ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν για να τεθεί σε πλήρη λειτουργία η αναδυόμενη αγορά φυσικού αερίου, αλλά υπάρχει περισσότερο από ένας χρόνος μέχρι να τεθεί σε λειτουργία ο τερματικός σταθμός για να τεθούν σε εφαρμογή.

Υπάρχει τώρα η ευκαιρία να επωφεληθούμε από τη νέο-εμφανισθείσα καλή θέληση μεταξύ της ΕΤΥΦΑ και της CPP για να επιτύχουμε μια συνολική, συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς και να αποφύγουμε την παρατεταμένη και δαπανηρή επιδιαιτησία στο Λονδίνο. Η απεμπλοκή του Προμηθέα είναι ένα μεγάλο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση, πέραν του ότι ανοίγει το δρόμο για φθηνότερη ηλεκτρική ενέργεια.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*